

**PROPOSTA DE CREACIÓ DE L'EUROREGIÓ
PIRINEUS-MEDITERRÀNIA**

Partit dels Socialistes de Catalunya
Setembre 2003

PROPOSTA DE CREACIÓ DE L'EUROREGIÓ PIRINEUS-MEDITERRÀNIA

1 L'Euroregió Pirineus-Mediterrània

L'objectiu de l'euroregió que proposa el Partit dels Socialistes de Catalunya és actuar com a punt de connexió entre el Mediterrani Occidental i el nucli central de l'Europa comunitària. Per aconseguir aquest objectiu es proposa la formació, sense centralismes, d'una regió europea de 17 milions d'habitants que enllaci Montpel·lier, Toulouse, Zaragoza, Barcelona, València i Palma de Mallorca. Es proposa que s'estableixi i es potenciïn els vincles d'aquesta regió amb el País Basc i el sud d'Espanya, i entre la indústria del Nord d'Itàlia, Portugal i el Magrib.

No es tracta d'una proposta que exclouï altres propostes en què ja hi participen algunes de les comunitats autònomes afectades.

La proposta parteix de la creació d'una euroregió econòmica, als Pirineus i a la Mediterrània, un espai d'ordenació del territori comú, de promoció econòmica i de desenvolupament d'infraestructures, que inclogui, de manera voluntària i en peu d'igualtat, als 17 milions de ciutadans de les regions del Languedoc-Roussillon, Midi-Pyrénées, i les comunitats autònomes d'Aragó, Balears, Catalunya i València.

Aquesta Euroregió se situa entre les tres més poblades d'Europa, representa aproximadament el 17% de la població conjunta d'Espanya i França, el seu PIB (2001) significa més del 14% del total d'aquests dos països i proporciona un volum d'ocupació per damunt dels 7 milions de llocs de treball (un 18% del conjunt francoespanyol). Tot això atorgaria als territoris que integren aquesta Euroregió la dimensió necessària i la capacitat econòmica precisa per poder competir, en peu d'igualtat, amb altres territoris europeus en l'era de la globalització. És a dir, les economies d'escala que requereixen, per oferir als seus habitants, serveis capdavanters i infraestructures demanades legítimament pels seus ciutadans.

L'ampliació de la Unió Europea cap a l'est farà emergir àmbits territorials amb factors de competitivitat específics que modificaran, sens dubte, els avantatges competitius de l'economia de l'Euroregió Pirineus-Mediterrània. Per aquesta raó, es fa més necessari que mai identificar i potenciar aquells factors de competitivitat que configuren aquesta Euroregió, així com desenvolupar un entorn

(infraestructures, recursos de tot tipus) en què aquests factors siguin degudament potenciats.

En àmbits oberts cada vegada més grans és ben evident que s'ha de créixer per a poder competir. No cal dir que aquests esquemes en xarxa no són excloents i permeten solapaments interessants. Cada un d'aquests territoris o regions poden participar en diferents xarxes. No es tracta d'un tema d'identitat encara que hi ha elements compartits que facilitaran l'emergència de l'Euroregió.

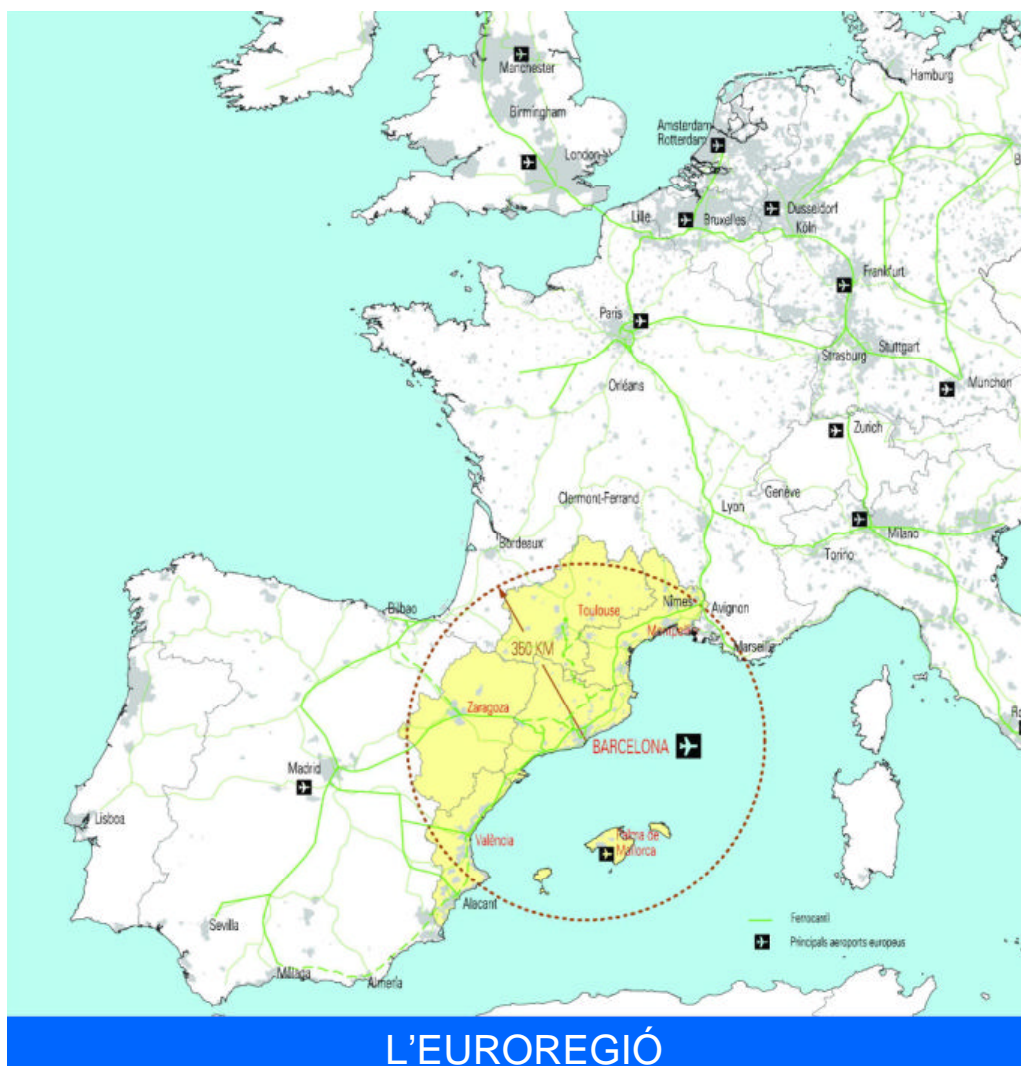
A més, aquesta regió té el volum crític suficient com per a competir en peu d'igualtat amb dues altres regions que tanquen l'arc del Mediterrani Occidental. En primer lloc, aquella integrada per Rhône-Alpes (Lyon) i Provence-Alpes-Côte d'Azur (Marseille), amb un volum de població superior als 10 milions d'habitants i amb gairebé el 17% del PIB francès. Per altra banda, l'àrea italiana que abraça el terç nord-occidental del país, integrant les regions del Piemonte (Torino), Lombardia (Milano) i Liguria (Genova), amb més de 15 milions d'habitants i un 32% del PIB italià.

En l'àmbit territorial d'aquesta Euroregió conflueixen, en bona mesura, els dos eixos més dinàmics de l'economia espanyola (el de la Mediterrània i el de l'Ebre) amb les regions franceses que constitueixen la seva porta d'entrada a la resta d'Europa i amb les que, per fomentar el creixement econòmic i la competitivitat, és necessari compartir infraestructures i recursos de tot tipus: aeroports, xarxes ferroviàries, ports i àrees logístiques, recursos i infraestructures energètiques, universitats i centres d'investigació capdavanters. Tot això amb la perspectiva d'afavorir l'ampliació i la integració d'un mercat de béns i serveis de tot tipus. Aquest fet per si mateix constitueix un factor important de potenciació de l'activitat econòmica en tot aquest territori.

Les cooperacions transfrontereres a la Unió Europea no només són lògiques després de la desaparició de les barreres sinó que són promogudes per la Unió Europea com a signe de la vitalitat del nou subjecte polític que representa la Unió.

La cooperació transfronterera que pot desenvolupar aquesta Euroregió accentuarà els factors de complementarietat, ja de per si molt importants, que existeixen entre els seus territoris (en el terreny universitari, en especialització productiva, en disponibilitat de recursos i infraestructures), i permetrà compartir i potenciar determinats objectius estratègics comuns. Aquests objectius es concreten en dos punts bàsics: per una banda, l'interès fonamental de totes les regions d'impulsar en aquest territori un pol econòmic europeu de primera magnitud, que sigui un factor i dinamització de cada una d'elles i les connecti sòlidament amb el cor econòmic

d'Europa; i, per altra banda, en impulsar les polítiques i les infraestructures apropiades per millorar la competitivitat de tots aquests territoris, el que significa fer una aposta decidida segons el tamany de l'empresa, la innovació, la qualificació del capital humà i la producció d'alt valor afegit.

1.1 El grup C-6 i la Comunitat de Treball dels Pirineus, experiències precursors de l'Euroregió Pirineus-Mediterrània

L'Euroregió Pirineus-Mediterrània és l'aprofundiment de múltiples processos de col·laboració interregional i transfronterera desenvolupats en aquests darrers anys.

La proposta de creació de l'Euroregió Pirineus-Mediterrània pren com a referents directes, pel seu caràcter transfronterer i pel seu àmbit de treball, dues experiències que ja han promogut la cooperació entre regions i ciutats d'aquest espai econòmic.

En primer lloc, el grup C-6, creat l'any 1991, ha constituït un marc de col·laboració estable per dur a terme projectes de cooperació transfronterera i per a contribuir des de l'àmbit local a la definició d'euroregió.

El grup C-6 el formen sis capitals regionals: Toulouse, Palma de Mallorca, València, Montpel·lier, Barcelona i Zaragoza. Aquest grup ha funcionat perfectament amb la presència d'alcaldes de diferents formacions polítiques (PSC, PSOE, PP, PSF, UDF, RPR, entre d'altres).

Alcaldes de dreta i centredreta, com Dominique Baudis, Joan Fageda i Rita Barberà, han compartit projectes amb Georges Frêche, Pasqual Maragall i Ramón Sainz de Baranda.

En l'acte de constitució del C-6, a la Llotja de València i sota el retrat de Jaume I el Conqueridor, cinc d'aquestes ciutats compartien un passat comú: Montpeller (ciutat on va néixer Jaume I), Zaragoza (Jaume I s'educà a Monzón), Barcelona (on va ser nomenat comte i rei), València i Mallorca (ciutats que va arrabassar als àrabs). El representant de Toulouse recordà, en aquella ocasió, que els Senyors de Toulouse s'oposaren a l'enviat dels francs, Simon de Montfort, a la Batalla de Muret, on va morir Pere I, el pare de Jaume I. Però això és història i el que compta ara és el futur.

La presidència de la xarxa és rotatòria i la seva seu social és l'Ajuntament de Barcelona.

Les cambres de comerç d'aquests territoris també han establert marcs estables de relació amb reunions periòdiques i documents de posicionament sobre l'AVE i sobre l'aigua del Roina, entre altres qüestions relacionades amb el medi ambient, el transport, el turisme i la cultura.

En segon lloc, la Comunitat de Treball dels Pirineus és un organisme interregional de cooperació transfronterera creat el 1983, format per vuit col·lectivitats regionals que comparteixen el territori pirinenc, amb objectius de treball basats en el desenvolupament econòmic, la millora de les comunicacions, la investigació i la protecció del medi ambient.

La Comunitat de Treball abraça tres regions franceses (Aquitania, Languedoc-Roussillon i Midi Pyrénées) i quatre comunitats espanyoles (Aragó, Navarra, Catalunya i Euskadi), així com el Principat d'Andorra. La seu de la Comunitat és a Jaca i la presidència és rotatòria entre els diferents presidents regionals.

Després que Marcelino Iglesias presidís la Comunitat, Jordi Pujol n'és l'actual president.

2 Els principals objectius de l'Euroregió Pirineus-Mediterrània

2.1 Desenvolupar un sistema urbà equilibrat i policèntric (València, Zaragoza, Barcelona, Toulouse, Montpellier, Palma) i un major equilibri camp-ciutat.

Potenciar les capitals regionals com a nusos de la xarxa europea impulsant, alhora, les ciutats intermèdies com a nusos regionals.

Perpignan, Narbonne, Béziers, Girona, Figueres, Castelló, Tortosa, Osca, Lleida, Fraga, Teruel, Vila-real, Alacant i Maó han de formar part d'aquesta xarxa regional.

2.2 Promoure el desenvolupament sostenible i la gestió i preservació de la naturalesa i el medi ambient.

Els diferents territoris de l'Euroregió han de coordinar les seves polítiques de preservació de la naturalesa i cercar solucions als dèficits ambientals.

La política de protecció de la naturalesa de l'Euroregió s'ha de centrar en:

- La protecció del litoral i dels recursos pesquers (Balears, Catalunya, Languedoc-Roussillon, Comunitat Valenciana).

- La política d'espais naturals conjunts: els Pirineus (Catalunya, Aragó, Languedoc-Roussillon, Midi Pyrénées) i els ports de Tortosa-Beseit (Aragó, Catalunya, Comunitat Valenciana).
- Una nova cultura de l'aigua que oferirà una solució conjunta, en aquest àmbit territorial, a un dels dèficits ambientals més rellevants d'aquesta Euroregió.

2.3 Assegurar la igualtat d'accés a les infraestructures.

- L'impuls conjunt a les infraestructures del transport (viàries i ferroviàries) serà una de les prioritats que permetrà la interconnexió amb Europa i la permeabilització dels Pirineus.
- L'Euroregió concentrarà els seus esforços per tal que el Corredor Mediterrani de l'alta velocitat ferroviària per a passatgers i mercaderies (Algeciras-Montpellier) sigui una realitat abans del 2008.
- Igualment s'assegurarà la connexió ferroviària de mercaderies pel Túnel Central dels Pirineus.
- Acondicionar per a mercaderies i passatgers les connexions ferroviàries convencionals transpirinenques (per Canfranc, Puigcerdà i Portbou).
- Finalitzar l'autovia Sagunto-Somport.
- Garantir la interconnexió de les línies elèctriques i els gasoductes hispanofrancesos.
- Impulsar la connexió elèctrica i la de gas amb les Balears.
- Solucionar els accessos viaris i ferroviaris als ports (Barcelona, Tarragona, València, Castelló, Port-Vendres, Sète) i la seva connexió amb les grans xarxes europees mitjançant l'extensió de l'ample de via europeu.
- Respectar l'autonomia dels ports, cercar fórmules de col·laboració per ser més competitius en relació a altres ports de la Mediterrània (Marsella i Genova).
- Impulsar les plataformes logístiques (Zaragoza, Toulouse, Perpignan, Figueres, Barcelona).

- Promoure un sistema aeroportuari que permeti el desenvolupament de tots els aeroports (Palma, Menorca, Girona, Reus, Zaragoza, Eivissa, València, Alacant, Toulouse, Perpignan) amb la potenciació dels *hubs* de Palma i Barcelona.
- Interconnexió dels aeroports mitjançant la xarxa ferroviària d'alta velocitat.
- Extensió a tot el territori de les potencialitats de la banda ampla per a la difusió dels continguts de la societat del coneixement.

2.4 Impulsar la cultura i la protecció del patrimoni artístic.

L'Euroregió promocionarà les llengües dels seus respectius territoris així com els projectes culturals i de protecció del patrimoni artístic compartit.

2.5 Impulsar els centres universitaris i d'investigació.

L'Euroregió és, actualment, un territori amb una forta implantació universitària i compta amb centres d'investigació de referència internacional. Ara bé, es tracta de centres dispersos en el territori i sense una pràctica de funcionament en xarxa. Amb l'Euroregió s'aprofitarà la formulació de l'Espai Europeu d'Educació Superior i de l'Espai Europeu d'Investigació –ambdós impulsats per la UE- per crear i consolidar un autèntic Sistema Universitari i d'Investigació de l'Euroregió Pirineus-Mediterrània (SUIEPM).

Els nuclis universitaris i d'investigació d'Alès–Nîmes, Montpellier, Toulouse, Zaragoza, Castelló, València, Alacant, Elx, Illes Balears i el conjunt del sistema universitari de Catalunya, configuren ja, avui, una important plataforma de generació i difusió del coneixement, amb un enorme potencial que caldrà desenvolupar en els propers anys.

Entre altres objectius del Sistema Universitari i d'Investigació de l'Euroregió Pirineus-Mediterrània, es podria destacar la creació de xarxes de cooperació en l'àmbit de la docència i de la investigació i la potenciació de nuclis d'excel·lència en investigació relacionats amb estratègies de creació de nous *clusters* empresarials d'alt nivell científic i tecnològic.

3 El procés constitutiu de l'Euroregió Pirineus-Mediterrània

La constitució de l'Euroregió Pirineus-Mediterrània es formalitzarà mitjançant un acte d'adscripció voluntària de les regions a aquest projecte. Tots els territoris que formaran part de l'Euroregió han de comptar amb l'acord del seu govern regional autonòmic.

La presidència de l'Euroregió correspondrà de forma rotatòria als diferents presidents regionals. L'Euroregió no suposarà la creació de cap govern ni de cap administració nova, sinó la coordinació dels diferents governs regionals o autonòmics.

La pertinença a l'Euroregió Pirineus-Mediterrània serà compatible amb la pertinença a altres euroregions amb finalitats similars.

L'Euroregió respectarà el marc competencial definit per la Constitució i els respectius estatuts d'autonomia.

L'Euroregió es construirà sobre els principis d'igualtat i pluralitat territorial i, per tant, no existirà una capital euroregional, sinó sis capitals que es correspondran amb les sis capitals regionals autonòmiques.

4 La cooperació transfronterera a Europa

La cooperació transfronterera entre regions i ens locals és una pràctica estesa a Europa, amb la finalitat d'impulsar polítiques conjuntes de desenvolupament estratègic en les àrees centrals del transport, les infraestructures, la protecció del medi ambient, la promoció empresarial i la transferència de tecnologia, entre altres.

Per altra banda, les euroregions s'han erigit com a *partners* legítims de la Comissió Europea en la implementació de mesures de política regional dirigides a les àrees transfrontereres i formen part de l'estructura de governança multinivell de la Unió Europea quant a formació i implementació de polítiques públiques.

A la taula següent es mostren les regions transfrontereres existents a Europa segons l'any formal en què es van constituir.

ANY	NOM	PAÍSOS	Tipus	nivell
1958	EUREGIO	DE, NL	E1	loc
1964	Öresundskomitén	DK, SE	Sk	reg
1971	Nordkalottkommittén	NO, SE, FI	Sk	reg
1972	Kvarken Council	SE, FI	Sk	reg
1972	Arge Alp	AT, CH, DE, IT	WC	reg
1973	Euregio Rhein-Waal	DE, NL	E1	loc
1974	The Franco-Genevan Regional Committee	CH, FR	WC	reg
1975	Internationale Bodenseekonferenz (Regio Bodensee)	AT, CH, DE	WC	reg
1976	Euregio Maas-Rhein	BE, DE, NL	E1	reg
1977	Ems Dollart Region	DE, NL	E1	loc
1977	Mittnorden Committee, Nordens Gröna Bälte	NO, SE, FI	Sk	reg
1978	Euregio Rhein-Maas-Nord	DE, NL	E1	loc
1978	Arko Co-operation	SE, NO	Sk	reg
1978	Skärgårdssamarbetet ('Archipelago')	SE, FI	Sk	reg
1978	Alpes-Adria	AT, CH, DE, IT, CR, SL, HU	WC	reg
1980	Four Corners Co-operation	DK, SE	Sk	loc
1980	Gränskomitén Østfold/Bohuslän	NO, SE	Sk	loc
1980	Nordatlantiska Samarbetet	IS,DK	Sk	reg
1980	Benego	BE, NL	E2	loc
1982	COTRAO (Communauté de Travail des Alpes Occidentales)	CH, FR, IT	WC	reg
1982	Comité de Travail des Pyrenees	ES, FR	WC	reg
1984	Benelux Middengebied	BE, NL	E1	reg
1985	Working Community of the Jura	CH, FR	WC	reg
1987	Transmanche Region (Kent/Nord-Pas de Calais)	FR, UK	E2	reg
1987	Conseil du Léman	CH, FR	E2	reg
1988	PAMINA	DE, FR	E2	reg
1989	Scheldemond	BE, FR, NL	E1	reg
1989	EuRegio SaarLorLuxRhein (previously COMREGIO)	DE, FR, LU	E1	loc
1989	Arc Atlantique	ES, FR, PT, UK, IRL	WC	reg
1989	PACTE (Hainaut-Pas-de-Calais)	BE, FR	E2	reg
1990	Working Communities of the Riparian States of the Danube	AT, DE, HU	WC	reg
1990	Rat Wallis-Valle d'Aosta	CH, IT	E2	reg
1990	Storstrøms Amt/Ostholstein Interreg	DE, DK	E2	loc
1991	Transmanche Euroregion	BE, FR, UK	WC	reg
1991	Mont-Blanc Conference	CH, IT	WC	reg
1991	Comunidade de Trabalho Região Norte de Portugal-Galicia	ES, PT	WC	reg
1991	Euroregion Midi-Pyrénées-Languedoc-Roussillon-Catalunya	ES, FR	E2	reg
1991	Nieuwe Hanze Interregio/Neue Hanse Interregion	DE, NL	E2	reg
1991	Euroregion Neisse-Nisa-Nysa	DE, CZ, PL	E2	loc
1992	Erzgebirge	DE, CZ	E1	loc
1992	Euroregion Elbe/Labe	DE, CZ	E1	loc

1992	Euroregion Pro Europa Viadrina	DE, PL	E1	loc
1992	Euroregion Euskadi- Navarre- Aquitaine	ES, FR	E2	reg
1992	Comunidad de Trabajo Extremadure-Alentejo	ES, PT	E2	reg
1992	Hungarian–Austrian Cross-Border regional Council ('West-Pannon Region')	AT, HU	E2	reg
1993	Egrensis	DE, CZ	E1	loc
1993	Euroregion Spree- Neiße-Bober	DE, PL	E1	loc
1993	Carpathian Euroregion	PL, HU, SK, RO, UR	WC	reg
1993	Rives-Manche region	FR, UK	E2	reg
1994	Inn-Salzach-Euregio	AT, DE	E1	loc
1994	Euroregion POMERANIA	DE, PL	E1	loc
1994	Euregio Bayerischer Wald – Böhmerwald – Sumava	AT, CZ, DE	E2	loc
1995	EuRegio Salzburg-Berchtesgadener Land-Traunstein	AT, DE	E1	loc
1995	Euregio TriRhena	CH, DE, FR	E1	reg
1995	Arc Manche	FR, UK	WC	reg
1995	EuroRegion Oberrhein (Trirhena plus Pamina)	CH, DE, FR	E2	reg
1995	Region Insubrica	CH, IT	E2	reg
1996	Euroregion Glacensis	CZ, PL	E2	loc
1996	Union of Municipalities of Upper Silesia and Northern Moravia	PL, CZ	E2	loc
1996	Euroregion Tatry	SK, PL	E2	loc
1996	Regio Sempione	CH, IT	E2	loc
1996	Danube- Tisza- Körös- Maros Euroregion	HU, RO	E2	loc
1997	Euregio Via Salina	AT, DE	E1	loc
1997	Sonderjylland-Slesvig	DE, DK	E1	loc
1997	Nestos-Mesta	BL, GR	E1	loc
1997	Baltic Sea Islands B7	EE, DE, DK, SE, FI	E2	loc
1998	Euregio Zugspitze-Wetterstein-Karwendel	AT, DE	E1	loc
1998	Euregio Baltyk	PL, LV, LT, SE, DK, RO	WC	reg
1998	Europaregion Tirol	AT, IT	E2	reg
1998	Danube–Dráva–Száva Euro-regional initiative	HU, CR, BOS	E2	reg
1998	Euregio Weinviertel-Südmähren/West-Slovakia	AT, CZ, SK	E2	loc
1998	Euregio Inntal	AT, DE	E2	loc
1999	Ipoly Euroregion	AT, SK	E2	reg

Font: Markus Perkmann, 'The rise of the Euroregion. A bird's eye perspective on European cross-border co-operation', Department de Sociologia, Lancaster University, 2002, <http://www.comp.lancs.ac.uk/sociology/soc103mp.html>

En negreta s'assenyalen les euroregions. Els països implicats se citen segons el codi ISO de països. El tipus de regió transfronterera es distingeix en: euroregions integrades (E1), euroregions emergents (E2), grups escandinaus (SK) i comunitats de treball (WC). Quant als actors implicats, es distingeix entre: autoritats locals (loc) i autoritats regionals (reg).